

Utbildningsnämnden

Nämndplan med budget 2016

Innehållsförteckning

1	Fastställsedatum.....	3
2	Nämndens uppdrag	4
3	Sammanfattning	5
4	Visionen - Lätt att leva	6
5	Inriktningsdokument.....	9
6	Strategiska målsättningar	14
7	Basverksamhet.....	23
8	Ekonomisk sammanfattning	27
9	Personal	28

1 Fastställersedatum

2015-11-11

2 Nämndens uppdrag

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildningen.

Skolan utgör en av de viktigaste grundpelarna för att bygga ett demokratiskt samhälle. Skolan ska ge eleverna kunskaper och färdigheter och i samarbete med hemmen ska skolan främja elevernas harmoniska utveckling till ansvarskännande samhällsmedlemmar.

Nämnden ansvarar för offentlig skolutbildning inom

- förskola
- pedagogisk omsorg
- skolbarnsomsorg
- förskoleklass
- grundskola
- grundsärskola
- gymnasieskolan
- gymnasiesärskolan
- kommunal vuxenutbildning med uppdragsutbildning och påbyggnadsutbildning
- särskild utbildning för vuxna (särsvux)
- utbildning i svenska för invandrare (SFI)

Dessutom:

- planering och genomförande av kommunens skolskjutsverksamhet
- det kommunala aktivitetsansvaret

Serviceorganisationen övergår till Kommunstyrelsens ansvarsområde från januari 2016. Se beslut KS 150427

En översyn av nämndernas reglementen inför 2016 pågår.

3 Sammanfattning

Kunder/Brukare

Skolan och utbildningen är Ale kommuns viktigaste prioritering. Att lyckas i skolan är en förutsättning för att etablera sig på arbetsmarknaden och goda skolresultat en viktig förutsättning för att stärka Ale kommuns attraktionskraft som boendeplats.

I jämförelse med förra läsåret har kunskapsresultaten i grundskolan förbättrats, men andelen elever som nått målen i alla ämnen när de slutar årskurs 9, (65 %) är fortfarande låg i jämförelse med riket. Det övergripande målet är att elever ska nå målen i alla ämnen.

Elevernas lust att lära är viktig för att öka måluppfyllelsen, och alla förskolor och skolor ska ha en tydlig inriktning i arbetet med att stärka barn och elevers lust att lära.

För att underlätta människors vardag är det viktigt att kommunen ligger i fas med utbyggnaden av våra verksamheter då kommunen expanderar.

Barn och ungdomar ska vara delaktiga och ha inflytande över sin utbildningssituation och sin fritid. Skolans demokratiuppdrag behöver uppmärksammas och förstärkas och därför får sektorn i uppdrag att skapa en strategi för att säkerställa ungdomsinflytande.

Samverkan mellan skola, skolbarnsomsorg och föreningsliv ska utvecklas och sektorn får i uppdrag att skapa nya kontaktytor mellan barn, ungdomar och föreningslivet. Detta kan öka antalet föreningsaktiva barn och ungdomar, samt ha en positiv effekt på integrationsarbetet.

Processer

Arbetet med utvecklingsprogrammet *I Ales skolor vill vi lära mer* fortsätter och ska förutom den pedagogiska planen innefatta en kompetensförsörjningsplan och en lokalstrategisk plan. Det övergripande syftet med utvecklingsprogrammet är att skapa goda skolresultat i kommunen. De tre väsentliga utvecklingsområdena som sektorn identifierat kvarstår under 2016, lusten att lära, pedagogiskt ledarskap och systematiskt kvalitetsarbete. Utvecklingsarbetet ska vara långsiktigt och implementeras i de strukturer som redan finns.

Sektorn kommer att rikta särskilda insatser till de skolor som behöver stöd för att öka måluppfyllelsen.

Kvaliten i fritidshemmets verksamhet ska förbättras med fokus på det pedagogiska uppdraget utifrån nya styrdokument.

Den vetenskapliga grunden i förskola och skola ska stärkas och sektorn ska ta fram en övergripande strategi för vetenskapliga metoder och samverkan med universitet och högskolor.

Arbetet med att skapa bättre förutsättningar för det pedagogiska ledarskapet fortsätter, och de insatser som hittills genomförts ska utvärderas.

Resurser

Personalen är den viktigaste resursen för att öka måluppfyllelsen. Sektorn ska säkerställa att alla lärare har rätt ämnesbehörighet i de ämnen som de undervisar i. Rekrytering av både förskollärare och behöriga lärare i flera ämnen har blivit alltså svårare, och därför är arbetet med att ta fram en långsiktig strategisk kompetensförsörjningsplan för verksamheten viktig.

Att personalen kontinuerligt stärker och utvecklar sina professionella förmågor är avgörande för verksamhetens utveckling och elevernas måluppfyllelse. Sektorns inriktning innebär att gå från individuell kompetensutveckling mot kollegial professionell utveckling i vetenskapligt baserade former.

En central faktor för att förbättra resultaten i skolan är den psykosociala arbetsmiljön för både barn, elever och personal. Målet att förbättra den psykosociala arbetsmiljön kommer att kvarstå under 2016.

Ale är en tillväxtkommun och det pågår en stor inflyttning av familjer med barn. Detta ställer stora krav på verksamheten för att erbjuda alla nyinflyttade barn och elever plats i förskolor och skolor. Många lokaler på både förskolor och skolor är

i renoveringsbehov, och flera enheter är för små för att kvalitet och ekonomi ska vara ultimat. En viktig utgångspunkt i den lokalstrategiska planen är att förskole- och skollocalerna ska vara väl anpassade för den pedagogiska verksamheten och svara mot de behov som krävs för en ökad måluppfyllelse.

Ekonomi

Ale kommun expanderar och antalet invånare ökar. En stor utmaning är att bedöma utvecklingen av antalet barn och elever som tillkommer inom kommunens verksamheter.

Under 2015 ökade efterfrågan på förskoleplatser mer än vad som beräknades i budget 2015. Anpassningar för att möta den ökade efterfrågan har gjorts där det varit möjligt och sex nya förskoleavdelningar har startats under året. Volymökningen kvarstår under 2016 vilket medför behov av en utökad budgetram för förskolan. Kostnaderna för de nya förskolorna Green Village och Kronan rymms inte i nuvarande budgetram 2016.

Den utökning som gjordes i grundskolan under höstterminen 2015 medför helårseffekter för 2016 som kräver en viss anpassning av verksamheten för att rymmas inom tilldelad budgetram.

Språkinträdning och sfi (svenska för invandrare) kommer att öka i omfattning till följd av ökat antal nyanlända. Sektorn analyserar möjligheterna till effektivisering inom de olika verksamheterna. Vidare kraftsamlar sektorn för att säkerställa statliga bidrag för att få täckning för uppkomna kostnader till följd av många nyanlända.

Ambitionen inom komvux verksamhet kvarstår i avvaktan på tydligare regelverk för statsbidrag. I den tilldelade budgetramen finns inget utrymme för utökning av komvux budgetram.

4 Visionen - Lätt att leva

För att åstadkomma en förändring måste man veta i vilken riktning man ska gå. I Ale bedrevs under 2012 ett arbete som resulterade i visionen "Ale – Lätt att leva". Visionens syfte är att utmana hela organisationen att arbeta mot gemensamma långsiktiga mål. När 1 900 medarbetare arbetar i samma riktning skapar detta en stark kraft. En vision kan gärna vara djärv och den ska skapa engagemang. Visionen ska också vara lätt att kommunicera vilket leder till att alla kan ta till sig innebörden och omsätta till handling. Visionen har som måltidpunkt 2025.

Verksamhetsplanen 2016 utgår från Ales vision.

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång. I Ale antar vi utmaningar med lust och energi. Vi underlättar vardagen, förädlar vår service och värnar den gemensamma livsmiljön. I Ale inspireras vi att följa våra drömmar och här är det lätt att leva.

Med visionen följer kommunens uppdrag:

Vi jobbar med glädje och engagemang för våra invånare. Tillsammans ska vi förädla våra tjänster och förenkla människors vardag. Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar!

Och vår värdegrund:

- Stolthet - Vi utvecklar vårt uppdrag och skapar förtroende i det personliga mötet.
- Omtanke - Vi bemöter alla med öppenhet, tillit och respekt.
- Lust - Vi arbetar med kreativitet, energi och glädje

Visionen används som grund för kommunens lednings- och styrsystem. Visionsbilden bryts ner till strategiska målsättningar som samlas i en strategikarta med tydligt och uttalat ansvar. Strategikartan har 2018 som målpunkt för att knappt halvvägs mot den tilldelade tiden för visionen tydligt flytta fram positionerna. Till varje målsättning kopplas drivande mål som mäts och analyseras regelbundet.

5 Inriktningsdokument

Lust att lära i skolan

Skola och utbildning är Ale kommuns viktigaste prioritering. Därför ska alla sektorer samverka kring åtgärder för att öka måluppfyllelsen i skolan. Den vetenskapliga grunden i skolans arbete ska stärkas. I syfte att säkerställa att vi har vetenskaplig kompetens på minst doktorsnivå till kommunens förfogande ska ett avtal med någon närliggande högskola eller universitet om utbyte av kompetens tecknas.

Varje skola ska ha en tydlig inriktning på sitt arbete med att stärka elevernas lust att lära. Det ska redovisas, per enhet, till nämnden

Utbildningsnämnden ska få uppföljning på den nivå som inte presterar i enlighet med uppdraget att alla elever ska nå målen i samtliga ämnen. Det kan handla om kvartalsvis genomgång av samtliga grundskole- och gymnasieenheters klasser. De enheter som har klasser med elever som riskerar att inte nå målen ska löpande rapportera till nämnden hur man arbetar med detta.

Ett sätt att mäta och kommunicera progression, både på individ och strukturnivå ska tas fram.

Fritidshemmens verksamhet ska stödja den pedagogiska utvecklingen. Varje fritidshemsverksamhet ska beskriva hur deras verksamhet bidrar till fullmäktiges mål.

Undervisning av lärare med rätt ämnesbehörighet ska säkerställas i samtliga årskurser.

Kompetensutveckling för personalen gynnar måluppfyllelsen. Individuella kompetensförsörjningsplaner för samtliga anställda ska tas fram och anpassas efter verksamhetens och individens behov.

I Ale har vi poängterat vikten av att rektor är pedagogisk ledare och insatser har gjorts för att förutsättningar för detta ska öka. Insatserna ska utvärderas.

Vi ska fortsätta utvecklingen för att rektor ska ha förutsättningar att vara pedagogisk och didaktisk ledare och indikatorer för hur man är pedagogisk ledare ska tas fram.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska gå från att vara ett mål till ett medel.

Tillväxt

Som ett led i att höja Ale kommuns attraktivitet är goda skolresultat en viktig förutsättning för att stärka Ale kommuns attraktionskraft som boendeplats. En hög tillväxttakt kräver att vi ligger i fas med utbyggnaden av förskolor och skolor.

Sysselsättning för alla

Att lyckas i skolan är en förutsättning när det gäller att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetslivserfarenhet är en viktig faktor i arbetet med att nå sysselsättning för alla. Genom kopplingen mellan skolan, föreningslivet och näringslivet gynnas förutsättningarna gällande bland annat PRAO och feriearbeten för våra ungdomar.

Underlätta människors vardag

För att underlätta människors vardag är det viktigt att kommunen ligger i fas med utbyggnaden av våra verksamheter då kommunen expanderar.

Värna livsmiljö

Vi behöver stärka förutsättningarna för våra barn och unga att gå och cykla till skolan. Att tidigt lära sig goda mönster för ett hållbart liv är en bra förutsättning för framtiden.

Aktiv fritid

Samverkan mellan skolan, fritidshemmen, den öppna fritidsverksamheten och föreningslivet ska fortsätta och stärkas. Vi vill utveckla samverkan mellan skola, skolbarnsomsorg och föreningsliv. Detta för att skapa nya kontaktytor mellan barn, ungdomar och föreningslivet. Detta kan öka antalet föreningsaktiva barn och ungdomar, samt ha en positiv effekt på integrationsarbetet.

Att stimulera fysiska aktiviteter och utövande av olika idrotter ger påtagliga effekter på välbefinnandet. Det är därför viktigt att fortsätta de pågående satsningarna på daglig fysisk aktivitet i skolan.

Delaktiga invånare och medarbetare

Skolans demokratiuppdrag behöver uppmärksammas och förstärkas. Ungdomars inflytande, både över sin utbildningssituation och som aktiva elever behöver stärkas och hitta sina former.

Skolan ska arbeta tätt med den öppna fritidsverksamheten, då den arbetar med att alla ungdomar skall känna sig sedda och delaktiga är dess närvaro i våra skolor viktig.

Uppdrag till sektorn

I nationella mätningar framgår det att Ale, totalt sett, inte lägger mindre resurser på skolverksamhet än många andra kommuner, medan vi ser att kronor per elev är mindre än många andra delar av landet. En genomlysning över våra kostnader ska därför göras för att identifiera vad nämndens medel används till.

Ett sätt att tillgodose Ales behov av förskollärare är att uppmuntra anställda barnskötare att vidareutbilda sig. Incitament för våra barnskötare att utbilda sig till förskollärare ska tas fram.

Lönespridningen ska öka.

5.1 Nuläge och förutsättningar

Pedagogiska bokslut

För andra året har alla förskole- och skolenheter i sektorn gjort ett pedagogiskt bokslut. Dessa har sammanställts på verksamhetsnivå för förskola respektive skola och analysen i boksluten skapar underlag och utgångspunkt för framtida insatser. Det pedagogiska bokslutet 2015 bygger på ett mer omfattande material än tidigare och analysen kommer därför att fördjupas tillsammans med enheterna under höstterminen 2015.

Efter de pedagogiska boksluten 2014 samt inventeringen av förslagen från arbetet med *I Ales skolor vill vi lära mer* identifierade sektorn följande och tre väsentliga övergripande utvecklingsområden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogiskt ledarskap
- Lust att lära

Efter boksluten 2015 är det tydligt att ovanstående tre områden ska kvarstå som utvecklingsområden under 2016-2017.

Systematiskt kvalitetsarbete

Fokus på det systematiska kvalitetsarbetet har gett goda resultat. Alla förskolor och skolor har utvecklat sitt systematiska kvalitetsarbete utifrån sina behov. En del har fokuserat på dokumentation och att få den systematisk, andra på att utveckla analyserna, ytterligare andra har fokuserat på övergångar. Kvaliteten på de pedagogiska boksluten har förbättrats jämfört med föregående år, det finns dock fortfarande mycket att utveckla i arbetet med analyserna.

Skolorna har tillsammans med utvecklingsenheten och verksamhetschef arbetat igenom de olika stegen i sektorns resultatuppföljningsmodell och funnit att de fungerar väl. Särskilt viktiga har dialogmötena mellan sektor och enhet varit i att koppla huvudmannens kvalitetsarbete med enhetens.

Förändringsarbetet i förskolan tar tid och det finns mycket kvar att göra i det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer. En låg andel förskollärare på många enheter och hög sjukfrånvaro med många vikarier avspeglar sig i de resultat som uppnås vilket påverkar möjligheten till en likvärdig kvalitet i kommunens förskolor.

Pedagogiskt ledarskap

En viktig del i att förbättra det pedagogiska ledarskapet i rektorsgruppen har skett genom nyrekrytering och genom rektorsutbildning och rektorslyft. Det har varit återkommande diskussioner samt en konferens i rektorsgruppen kring temat. Ett pilotprojekt för att skapa administrativ avlastning för förskolechefer och rektorer startar hösten 2015. I förskolans ledningsgrupp har det stående temat varit kvalitetsarbete och pedagogiskt ledarskap med diskussioner kring det lokala och det gemensamma kvalitetsarbetet samt studiecirkel med lärande samtal.

Lust att lära

Enheterna har arbetat utifrån olika inriktningar. Bedömning för lärande, BFL har varit en viktig sådan. I förskolan är leken grunden till lärande och här fångas barnens lust och egna påverkan på innehållet i verksamheten. Sektorn behöver med gemensamma diskussioner i ämnet för att komma fram till en tydlig definition och samsyn av begreppet Lust att lära.

Förskolan

Resultaten i barns utveckling och lärande gynnas när barnen delas in i mindre grupper och pedagogerna arbetar mer närvarande och aktivt i sitt förhållningssätt. Det ger goda effekter på språkutveckling och lek samt barnens tilltro till sin egen förmåga och lust att lära. Den snabba inflyttningen och tillströmningen av barn i kommunen innebär dock större barngrupper och lägre personaltäthet de närmaste åren.

Resultat i grundskolan

I jämförelse med förra läsåret visar kunskapsresultaten i grundskolan en fortsatt förbättringstrend för de lägre årskurserna upp till årskurs 6. På högstadiet förbättrades resultaten i årskurs 7 och 9 medan de inte förändrats nämnvärt i årskurs 8.

Kunskapsresultat	2014	2015
Meritvärde årskurs 9 (samtliga ämnen)	192,8	199
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 9	59 %	65 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 8	55,1 %	54,4 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 7	50 %	55,5 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 6	72,3 %	80,8 %
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program	81 %	81 %

På kommunnivå ligger resultaten på de nationella proven i årskurs 3 förhållandevis högt, 2014 var resultatet högre än riksgenomsnittet på de flesta delprov, men det är stora variationer mellan skolorna i kommunerna.

Betygsresultatet i årskurs 6 har förbättrats och ligger i dagsläget på en hög nivå. Drygt 80 % av eleverna nådde målen i alla ämnen vårterminen 2015. I årskurs 7 och 8 var motsvarande resultat 55 % respektive 54 %. Det sker en resultatförbättring inom Ales grundskolor mellan årskurs 6 och årskurs 7.

I årskurs 9 nådde 65 % målen i alla ämnen, 81 % var behöriga till yrkesprogram på gymnasiet och det genomsnittliga meritvärdet 199, en förbättring jämfört med föregående år, men Ale har fortfarande låga resultat i en nationell jämförelse.

Generellt sker en förbättring från årskurs 8 till årskurs 9. Men då kunskapsresultatet för eleverna i förra läsårets årskurs 8 inte förbättrats jämfört krävs en stor insats och riktade åtgärder för att eleverna i årskurs 9 ska nå målen våren 2016.

Utvecklingsarbete - I Ale skolor vill lära mer

I 2015 års verksamhetsplan fick utbildningsnämnden i uppdrag att skapa en plan för utveckling i Ales skolor som ska vara känd i hela organisationen. Utvecklingsarbetet omfattar verksamhet med barn och elever i åldern 1-20 år. Det ska vara långsiktigt och implementeras i de strukturer som redan finns. Skolorna och förskolorna i Ale ska vara likvärdiga med hög kvalitet.

Sektorn arbetar nu fram ett övergripande utvecklingsprogram indelat i tre delar.

- Pedagogisk plan
- Kompetensförsörjningsplan
- Lokalstrategisk plan

Det övergripande syftet med utvecklingsprogrammet är att skapa goda skolresultat i Ale kommun. Skolverket (2014) lyfter fram tre områden som avgörande för skolans utveckling: likvärdighet, lärarnas betydelse och långsiktighet. Det stämmer väl överens med de drag som uppvisas hos de OECD-länder som får goda resultat i PISA. Dessa tre utgör viktiga perspektiv i utvecklingsprogrammet för Ales skolor och förskolor.

Likvärdighet: Ett viktigt uppdrag är att skapa lika förutsättningar för alla barn och elever och att säkra en jämn och hög kvalitet på undervisningen i alla förskolor och skolor. Det är därför viktigt att ha en resursfördelningsmodell som fångar de strukturella skillnaderna mellan skolor samt att uppmärksamma de skolor och förskolor som har särskilt stort behov av resultatutveckling. Två ytterligare områden att hantera för likvärdighet är rekrytering av chefer och personal samt lokalisering av enheter.

Lärarnas betydelse: Avgörande för kvaliteten på utbildningen är tillgången på duktiga lärare, därför är det inom ramen för kompetensförsörjningsplanen av största vikt att skapa förutsättningar för att få de bästa pedagogerna till kommunen och fördelade till de olika skolorna och förskolorna. Huvudman och rektor behöver även fortsättningsvis skapa förutsättningar för lärarna att tillsammans pröva och utvärdera undervisningen. Därför bygger vår strategi för kompetensutveckling på kollegialt lärande i vetenskapligt beprövade former.

Långsiktighet: Det systematiska kvalitetsarbetet är avgörande när det gäller strukturen för skolutveckling. Det ska vara långsiktigt, strukturerat, kontinuerligt och uthålligt.

Sammanfattningsvis ska huvudmannen se till att förbättringsinsatser utgår från analyser av måluppfyllelsen, forskning och beprövad erfarenhet; ställa upp kort- och långsiktiga mål; fastställa ramar och resurser samt besluta om och genomföra stödjande åtgärder.

Utvecklingsprogrammet kommer att rapporteras av mot delmål enligt fastlagda datum. Dokumentet är sektorns långsiktiga utvecklingsprogram och följs upp enligt den kommunala styr- och uppföljningskedjan.

Under hösten 2015 kommer den pedagogiska delen att färdigställas och under 2016 ska arbetet med att implementera, sprida och revidera planen fortsätta.

Kompetensförsörjningsplanen och den lokalstrategiska planen har startat och arbetet kommer att pågå under hela 2016. Dessa delar får inte ses som separata utan är väl integrerade med den pedagogiska planen.

Pedagogisk plan

Den pedagogiska planen utgår från de utvecklingsområden som identifierats i de pedagogiska boksluten. Generella riktade statliga insatser och kommunala insatser för de skolor som behöver det mest är en kärna i utvecklingsplanen.

Lokalstrategisk plan

Ale är en tillväxtkommun och det pågår en stor inflyttning av familjer med barn. Detta ställer stora krav på verksamheten för att erbjuda alla nyinflyttade barn och elever plats i förskolor och skolor. Många lokaler på både förskolor och skolor är i renoveringsbehov, och flera enheter är för små för att kvalitet och ekonomi ska vara ultimat. Det pågår i dagsläget både renoveringar och nybyggnationer. Komvux har idag tillfälliga lokaler som behöver förbättras och bli mer tillgängliga med en geografisk placering i närheten av en pendelstation.

En viktig utgångspunkt i den lokalstrategiska planen är att förskole- och skollokalerna ska vara väl anpassade för den pedagogiska verksamheten och svara mot de behov som krävs för en ökad måluppfyllelse.

Kompetensförsörjningsplan

Både förskolan och skolan har fortsatt svårt att rekrytera behöriga förskollärare och lärare inom vissa kategorier. I grundskolan har Ale sammantaget 85 % behöriga lärare i skolorna, vilket är en bra utgångspunkt för fortsatt arbete att nå 100 %.

För att klara målet krävs ett långsiktigt arbete med att identifiera de lärargrupper som behövs, samt stärka bilden av Ale kommun som en attraktiv arbetsplats. I kompetensförsörjningsplanen ingår också att identifiera samtliga nyckelgrupper, göra en plan för lönestrukturen och se till att befintlig personal har den kompetens som krävs för att skapa en verksamhet med hög kvalitet i kommunen.

Förstelärare finns nu på nästan alla skolor, ambitionen i rekryteringen för 2016 är att ha förstelärare på samtliga skolor i

kommunen. Sektorn skapar förutsättningar för dem att driva utveckling genom att utveckla organisatoriska och ekonomiska förutsättningar, tydliggöra uppdrag samt starta gemensam utbildning.

Som en del i att stärka förutsättningarna för utvecklingsarbetet utbildades under föregående läsår samtliga lagledare inom förskola och skola. Syftet med utbildningen var att tydliggöra rollen som lagledare, ge lagledare metoder och verktyg att utveckla arbetslagens arbete samt en grundläggande ledarskapsutbildning för att kunna lyckas i rollen.

Rektorer och förskolechefer har genomgått liknande utbildning och känner väl till lagledarnas fortbildning, vilket ger goda förutsättningar för fortsatt arbete med det pedagogiska ledarskapet i förskolor och skolor.

Förbättrad psykosocial arbetsmiljö och minskad sjukskrivning

Medarbetarenkäten som gjordes 2013 visade att den psykosociala arbetsmiljön är ett förbättringsområde, särskilt på högskolekolorna. Den psykosociala arbetsmiljön identifierades som en viktig orsak till elevernas minskade lust att lära, då trötta lärare blir mindre kreativa i planering och uppföljning av lektioner. Därför har ett av utbildningsnämndens mål i föregående nämndplaner varit att förbättra den psykosociala arbetsmiljön och att sjukskrivningen ska minska.

Medarbetarenkäten 2015 visar sammantaget på en positiv utveckling inom de flesta områden med stora ökningar i antalet medarbetare som svarat att de är nöjda eller mycket nöjda. Totalt har Hållbart Medarbetar-engagemang Index ökat från 78 till 82. De uppsatta målen för 2015 avseende områdena Engagemang och glädje och Arbetsmiljö och hälsa har dock inte nåtts på alla enheter.

Inom förskolan framkommer det tydligt att den dåliga fysiska arbetsmiljön, som flera enheter inom förskolan har, är en bidragande orsak till hög sjukfrånvaro och därmed höga kostnader för vikarier. Det har även visat sig vara en av orsakerna till svårigheten att rekrytera behöriga förskollärare. Den låga personaltätheten och svårigheter att få vikarier påverkar också sjuktalet negativt.

Gymnasium och Komvux

Efter att de nationella programmen i Ale gymnasium avslutades våren 2014 är det en utmaning att skapa en bra verksamhet med hög kvalitet för gymnasiet introduktionsprogram och Komvux. Gymnasiet är placerat i Älvängens gamla vårdcentral. Komvux är inrymd i Himlaskolans lokaler som blev frigjorda efter flytten av högstadiet. På längre sikt borde Komvux och SFI vara placerade mer centralt, i närheten av en pendelstation.

På Ale gymnasiums introduktionsprogram går idag ett trettiotal elever på individuellt alternativ och ett fyrtiotal på språkintroduktion. Majoriteten är pojkar. Eleverna på språkintroduktion ökar varje vecka i och med den pågående tillströmningen av ensamkommande flyktingungdomar.

Antalet elever inom svenska för invandrare (SFI) ökar kontinuerligt och det finns ett behov av att utöka antal grupper. Då det inte finns utrymme i vuxenutbildningens budget för att utöka antal tjänster kommer studiepassen tas bort och tiden göras om till undervisning.

Det kommunala aktivitetsansvaret, tidigare informationsansvaret, innebär ett mer omfattande ansvar för ungdomar 16-20 år som inte går eller har fullföljt ett nationellt program i gymnasiet.

Tidiga samordnade insatser

Sektorn bedriver utvecklingsarbete avseende likvärdighet inom elevhälsan och utvecklandet av ett IM tydligt kopplat till det Kommunala Aktivitetsansvaret. Vidare deltar sektorn aktivt i utvecklingsarbetet inom SIMBA avseende tidiga samordnade insatser för barn med särskilda behov tillsammans med ATO.

6 Strategiska målsättningar

6.1 Lust att lära i skolan

En delmålsättning är att sektorn och enheterna har en samsyn och utarbetar en gemensam definition av begreppet lust att lära.

Nämndens prioriterade mål:

6.1.1 Samtliga elever ska nå målen i alla ämnen

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015
Meritvärde årskurs 9 (samtliga ämnen)	192,8	199
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 9	59 %	65 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 8	55,1 %	54,4 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 7	50 %	55,5 %
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 6	72,3 %	80,8 %
Andel behöriga till gymnasieskolans studieförberedande program	78,9 %	75,8 %
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program. Målet för 2018 är 95%. För 2016 är målet 87 %.	81 %	81 %

Uppdrag:

6.1.1.1 Sektorn ska i samråd med varje grundskola sätta tydliga mål som svarar mot de uppsatta målen på kommunnivå

Resultatförsämringen som sker mellan årskurs 6 och 7 ska analyseras och åtgärder sätts in. Att övergångar och överlämning mellan stadierna fungerar väl är en förutsättning.

Uppdrag:

6.1.1.2 Alla grundskolor ska använda kunskapsuppföljning i Unikum/betyg fyra gånger per år

En tydlig kunskapsuppföljning är en viktig del i systematiska kvalitetsarbetet.

Sektorn sammanställer och redovisar resultatet per årskurs i tertialrapporter och årsredovisning. Junireultatet presenteras som snabbrapport direkt efter terminsslutet.

Kortsiktiga åtgärder och prognoser vad gäller specifika elever skapas i dialog med verksamhetschef, utvecklingsenhet och rektor.

Ett sätt att mäta och kommunicera progression, både på individ och strukturnivå ska tas fram och Unikum ska användas i sin helhet med graderingar av måluppfyllelse och kunskapskrav.

Nämndens prioriterade mål:

6.1.2 Andel barn och elever som känner önskan att lära sig mer ska öka

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016
Andelen elever i årskurs 8 som känner önskan att lära sig mer. Målet för 2018 är 55 %. För 2016 är målet 44%.	34 %	42,5 %	44 %
Elevens önskan att lära sig mer, åk 5	77 %	80 %	80 %
Eleven vet vad den ska kunna för att nå målen, åk 5	89 %	84 %	91 %
Eleven vet vad den ska kunna för att nå målen, åk 8	71 %	73 %	80 %
Elevens önskan att lära sig mer, åk 6		69 %	72 %
Elevens önskan att lära sig mer, åk 7		44 %	53 %

Uppdrag:

6.1.2.1 Sektorn ska i samråd med varje grundskola sätta tydliga mål som svarar mot de uppsatta målen på kommunnivå

Det strategiska målområdet *Lusten att lära i skolan* mäts bland annat med hjälp av enkätfrågor till eleverna. Från och med 2015 svarar elever i samtliga årskurser på enkäten, och de specifika frågorna som avser lusten att lära svarar eleverna på tre gånger om året. Eftersom det sker en resultatförsämring mellan årskurs 6 och årskurs 7 utökas måtten till att gälla även dessa årskurser.

Uppdrag:

6.1.2.2 Varje skola* ska ha en tydlig inriktning i sitt arbete med att stärka barnens och elevernas lust att lära

Verksamheterna ska ta fram en kommungemensam ram utifrån vilken varje skola ska ta fram ett Lust-att-lära dokument, i linje med BFL-dokumentet.

*med skola avses här samtliga skolformer

Uppdrag:

6.1.2.3 Fysisk aktivitet i grundskolan

Under hösten 2015 görs en första delrapport i utvärderingen av Surteskolans modell för pulsträning. Under 2016 görs del 2 i utvärderingen med koppling till elevernas måluppfyllelse. Därefter utvecklar sektorn en plan utifrån resultatet av utvärderingen.

Uppdrag:

6.1.2.4 Sektorn ska utveckla metodik kring utformning av pedagogiska lärmiljöer utifrån vetenskaplig grund

Tillväxten i Ale kommunen kräver nya skolbyggnader och renovering och befintliga lokaler. Väl genomtänkta lärmiljöer som är utformade efter de pedagogiska behoven skapar möjlighet för högre måluppfyllelse, ökar attraktiviteten till kommunen, och skapar bättre förutsättning för rekrytering av personal. Därför är detta en väsentlig del i arbetet med både

nybyggnad och renovering av förskole- och skollokaler och kräver nära samarbete med Samhällsbyggnad. Även de förskole- och skollokaler som inte är föremål för renovering kan behöva göra en förändring av lärmiljöer i den mån det går. Arbetet med lärmiljöer ska utgå från vetenskaplig grund och den nya forskning som finns inom området.

Uppdrag:

6.1.2.5 Utveckla Skapande skola inför läsåret 2016-2017

Alla barn och unga har rätt att få kulturella upplevelser som vidgar deras vyer, ger perspektiv och förståelse för världen de lever i och som möjliggör för dem att påverka och förändra sina och andras levnadsvillkor.

De ska inspireras till och ges möjligheter att uttrycka sina tankar genom kultur och konst och utveckla sitt eget skapande. Barn och unga har rätt till konstupplevelser men också till att själva utveckla sitt språk, sin musikalitet och visuella och kroppsliga uttrycksätt. Kulturen ska vara en naturlig del av barn och ungas vardag och lärande. (Kulturrådet)

Uppdrag:

6.1.2.6 Programmet för skapande skola ska anpassas till varje skolas behov och elevinflytande ska säkerställas

Syftet med bidraget Skapande skola är att öka de professionella kulturaktiviteterna i skolan för och med elever. Ett villkor är att eleverna får möjlighet att påverka insatserna. Alla skolor i Ale kommun har deltagit i skapande skola, hittills har kommunen haft gemensamt program för alla elever i samma årskurs i kommunen. Programmet har skapats i samråd med personal och elever på skolorna. Nu bör planeringen av skapande skola anpassas ännu mer till skolornas lokala behov och önskemål. Inför läsåret 2016-2017 ska nya arbetsformer kring planering och ansökan skapas så att skolorna får större möjlighet att anpassa programmet och bestämma egna program som passar med skolans egen planering och elevernas önskemål och behov.

Kulturenheten är delaktig som stöd vid ansökan och redovisning av Skapande Skola till Statens Kulturråd. Enheten fungerar som kunskapsbank med att ge förslag på professionella kulturutövare till Skapande Skola.

Uppdrag:

6.1.2.7 Utredda möjlighet för, och planera skapande skola för förskolan från läsåret 2016-2017

Kulturrådet har tilldelats medel för professionell kulturverksamhet i förskolan inom ramen för bidraget Skapande skola. Medlen kommer i huvudsak att användas till pilotprojekt för förskolebarn i åldern 3–5 år. Utvalda förskolor ska erbjudas kvalitativ scenkonst (teater, dans, musik och cirkus) och diskussioner förs med centrumbildningarna på respektive område. Enligt regeringens intentioner ska satsningen åtminstone de första åren riktas särskilt till områden där tillgången till professionell kultur bedöms vara låg.

Erfarenheterna från Skapande skola är att barns tillgång till scenkonst och musik är ojämn bland annat beroende på var i landet man bor. Kulturrådet diskuterar med regionerna vilka kommuner som kan komma ifråga. De nya medlen kommer inte att kunna sökas. De kommuner som väljs ut kommer att bli kontaktade. (Kulturrådet)

Sektorn ska bevaka området så att förskolorna i Ale så snart det är möjligt får ta del av skapande skolas utbud i förskolan.

Nämndens prioriterade mål:

6.1.3 Förbättrat pedagogiskt ledarskap i skolan*

Skolornas rektorer har en avgörande roll för att utveckla och modernisera hela utbildningssystemet menar forskarna bakom OECD-rapporten, *Förbättrat skolledarskap*, som bygger på jämförande analyser och fallstudier från 19 olika länder,

däribland Sverige. I OECD-rapporten konstateras att ett bra och kvalificerat ledarskap för skolan är bland det viktigaste för att ge eleverna en bra utbildning.

Den roll för rektor och förskolechef som tydliggörs i skollagen betonar också ansvaret för elevernas resultat och skolans måluppfyllelse samt för lärarnas kompetensutveckling.

*med skola avses här samtliga skolformer

Uppdrag:

6.1.3.1 Sektorn ska ta fram indikatorer för pedagogiska ledare i skolan*

Sektorn arbetar med att ta fram indikatorer under 2016.

*med skola avses här samtliga skolformer

Uppdrag:

6.1.3.2 Sektorn ska göra utvärdering av administrativ avlastning och renodlade uppdrag

De insatser som gjorts för att förbättra förutsättningarna för pedagogiskt ledarskap ska utvärderas till tertialrapporten, augusti.

Uppdrag:

6.1.4 Sektorn ska fortsätta att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på samtliga nivåer

Det systematiska kvalitetsarbetet ska gå från att vara ett mål till ett medel. För att nå dit ska under året sektorns resultatuppföljningsmodell verkställas i alla delar samt utvecklas. Statistiken ska säkerställas samt stöd ges till de enheter som behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete.

Uppföljningsmodellen för förskolan ska utvecklas i syfte att tydligare få syn på kvaliteten i verksamheterna och skapa förutsättningar för likvärdighet.

Sektorn utvecklar fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete och fokus på det pedagogiska uppdraget utifrån nya styrdokument under läsåret inom ramen för Fritidslyftet där alla som är anställda på fritidshemmen ingår. Varje fritidshem planerar och gör uppföljning och rapporterar utifrån statliga och kommunala mål i det pedagogiska bokslutet.

Uppdrag:

6.1.5 Sektorn ska i samverkan med de andra sektorerna utveckla arbetet med tidiga samordnade insatser

Det är av stor vikt att insatser för barn och unga med särskilda behov sätts in i ett tidigt stadium, både för individen och i ett samhällsekonomiskt perspektiv. Gränsöverskridande samverkan är viktig för att nå resultat. I första hand sker samordningen med sektor ATO, men även samarbete med andra aktörer som till exempel primärvården och BUP.

Uppdrag:

6.1.6 Sektorn ska under 2016 arbeta fram en modell för att möta elever i behov av mindre sammanhang

Modellen ska inkludera ett kompetenshöjande uppdrag där insatser riktas mot enheter och/eller arbetslag i syfte att öka kompetens och beredskap att anpassa verksamhet och lärmiljö för alla elever.

Uppdrag:

6.1.7 Sektorn ska säkerställa att förskolan och skolan i alla delar är avgiftsfri

Utbildningen i förskola, fritidshem, grundskola och särskola ska vara avgiftsfri.

Belopp som var för sig kan bedömas som obetydliga kan tillsammans strida mot bestämmelserna om en avgiftsfri skola. Därför måste man göra en helhetsbedömning av samtliga kostnader som belastar en elev under ett läsår. (Skolinspektionen)

I Ales kommunala förskolor och skolor är det alltid enheterna som står för kostnaderna för läromedel och kostnader som till exempel utflyktsmat, entréavgifter och färdbiljetter.

6.2 Tillväxt

Uppdrag:

6.2.1 Sektorn ska skapa en behovsanpassad plan för lokalförsörjning som ligger i fas med Ales befolkningsutveckling, årligen reviderat behovsunderlag

Uppdrag:

6.2.2 Befolkningsprognoserna ska säkerställas

6.3 Sysselsättning för alla

Att lyckas i skolan är en förutsättning när det gäller att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetslivserfarenhet är en viktig faktor i arbetet med att nå sysselsättning för alla. Genom kopplingen mellan skolan, föreningslivet och näringslivet gynnas förutsättningarna gällande bland annat PRAO. Genom det Kommunala aktivitetsansvaret har utbildningssektorn ansvar för att arbeta uppsökande och motiverande mot utbildning och sysselsättning för de unga som lämnat grundskolan men inte går på gymnasieskolan och saknar slutbetyg från gymnasieskolan i åldern 16-20.

Uppdrag:

6.3.1 Sektorn ska under 2016 skapa en modell för det kommunala aktivitetsansvaret

Modellen ska inkludera metod för uppsökande, motiverande och aktivitetsskapande aktiviteter för målgruppen.

Uppdrag:

6.3.2 Sektorn ska utveckla modellen för språkintröduktion för nyanlända i grundskola, gymnasium och komvux i samverkan med övriga sektorer

Organisationens kapacitet behöver anpassas för att möta behovet av Förberedelsegrupp, språkintröduktion, SFI, modersmål och studiehandledning med tillhörande stödfunktioner. Vidare ska sektorn utveckla samarbetet med andra kommunala aktörer för att utveckla en modell för ett samlat mottagande av nyanlända i Ale kommun.

6.4 Värna livsmiljö

Uppdrag:

6.4.1 Sektorn ska i samarbete med Samhällsbyggnad skapa genomtänkta strategier för placering av förskolor och skolor så att barn, elever och föräldrar kan gå eller cykla dit

Uppdrag:

6.4.2 Pilotprojekt Giftfri förskola

Ett pilotprojekt med två förskolor i samarbete med sektor KS startar under hösten 2015. Syftet är att ta fram en handlingsplan och påbörja ett systematiskt arbete mot en giftfri förskola i Ale kommun.

6.5 Delaktiga invånare och medarbetare

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016
Andel invånare som upplever att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet ska öka. Målet 2016 är 45. Målsättningen 2018 är 50.			
Andel vårdnadshavare i förskola som svarar på GR-enkäten		37 %	50 %

andel vårdnadshavare som svarat 2015 är ungefärlig

Det översta måttet avser hela kommunen. I förskola, grundskola och särskola mäts delaktighet och inflytande i den gemensamma enkäten för Göteborgsregionen. Enkäten riktar sig till vårdnadshavare i förskola, grundskola och särskola riktas sig enkäten till både elever och vårdnadshavare. För att kunna mäta vårdnadshavares upplevelse av delaktighet behöver svarsfrekvensen öka.

Uppdrag:

6.5.1 Sektorn ska utforma en strategi för att säkerställa ungdomsinflytande

Aktiv fritid

Uppdrag:

6.5.2 Sektorn ska skapa nya kontaktytor mellan barn, ungdomar och föreningslivet.

6.6 Vetenskaplig grund och ny forskning

Uppdrag:

6.6.1 Sektorn ska utforma en övergripande strategi för arbetet med vetenskapliga metoder och samverkan med universitet och högskolor

6.7 Målinriktad kompetensförsörjning

Att personalen kontinuerligt stärker och utvecklar sina professionella förmågor är avgörande för verksamhetens utveckling och elevernas måluppfyllelse. Sektorns inriktning innebär att gå från individuell kompetensutveckling mot kollegial professionell utveckling i vetenskapligt baserade former. Under 15/16 deltar cirka 120 pedagoger i sådana kollegiala lärgrupper som löper under minst ett helt läsår med cirka 1,5 timmar per vecka avsatt tid. Det är den mest omfattande kompetensutvecklingsåtgärden hittills och sektorn satsar på att minst bibehålla den takten under kommande tre år.

Nämndens prioriterade mål:

6.7.1 Samtliga lärare i Ales kommunala skolor ska ha legitimation och undervisa med rätt ämnesbehörighet

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016
Andel lärare i grundskolan som har legitimation			
Andel förskollärare		54 %	55 %

Sektorn ska utreda lämpliga mått och målvärde för att mäta hur stor andel lärare som undervisar med rätt behörighet, och hur stor andel behöriga lärare som eleverna möter.

Bristen på förskollärare innebär en utmaning att hålla den nivån som är idag.

Uppdrag:

6.7.1.1 Sektorn ska utreda förutsättningar för utbildning i svårrekryterade kompetenser som svenska som andra språk, slöjd, matematik/teknik, NO

Uppdrag:

6.7.2 Sektorn ska utreda möjligheten för kommunens barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare

Uppdrag:

6.7.3 Sektorn ska skapa en behovsanpassad plan för kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsplanen som ingår i sektorns utvecklingsprogram innehåller bland annat en tydligare omfördelning av personal i en ny strukturerad övertalighets och behovsprocess.

6.8 Engagerade, stolta och delaktiga medarbetare

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016
Andelen personal som arbetar heltid ska mätas. 2018 är målet 85 procent. Målsättningen 2016 är 81 %.			
Målet är att hälsan bland våra medarbetare skall vara bättre än genomsnittet i GR. För 2016 är målsättningen att det samlade sjukalet skall vara 7,6%.			

Nämndens prioriterade mål:

6.8.1 Den psykosociala arbetsmiljön ska förbättras

Mått	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016
Sjukfrånvaro totalt (tillsvidareanställda)	6,6 %	8,3 %	7,5 %
Nöjd medarbetarindex Arbetsmiljö och hälsa, andel enheter med indexvärde på minst 51			
Nöjd medarbetarindex Engagemang och glädje, andel enheter med indexvärde på minst 85			

Mättet sjukfrånvaro ändras till enbart tillsvidareanställda för att överensstämma med kommunens gemensamma mått. År 2014 avser total sjukfrånvaro för samliga anställda.

Medarbetarenkäten 2015 visar generellt på stora förbättringar i sektorn. Totalt har Hållbart Medarbetarengagemang Index ökat från 78 till 82. Det ser dock olika ut på enheterna. Flera skolor med äldre elever, men också förskolor har låga värden avseende Engagemang och glädje och Arbetsmiljö och hälsa. Nästa medarbetarenkät görs inte förrän 2017. Sektorn kommer dock att göra uppföljningar med hjälp av kommunens medarbetarpanel inom ovanstående frågeområden.

6.9 Ekonomi för strategisk utveckling

Uppdrag:

6.9.1 Sektorn ska göra en genomlysning över nämndens kostnader för att identifiera vad nämndens medel används till jämfört med andra jämförbara kommuner

7 Basverksamhet

7.1 Verksamhetsmätt

Verksamhet	Verksamhetsmätt	Utfall 2014	Årsprognos 2015	Budget 2015	Budget 2016	
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 430	1 474	1 460	1502	
	varav sålda platser	10	4	20		
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	75	72	75	70	
	Antal barn i fristående förskoleverksamhet	126	158	130	153	
	Antal barn i kommunal verksamhet i annan kommun	16	13	25	17	
	Summa Alebarn	1 637	1 713	1 670	1742	
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever 6-12 år					
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	2 357	2 424	2 380	2 505	
	- varav från andra kommuner	51	68	45	72	
	- varav integrerade särskoleelever	3	5	5	7	
	Köpta platser F-6	243	243	250	228	
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet		219		206	
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun		24		22	
	Summa Ale-elever 6-12 år	2 546	2 595	2 580	2 654	
	Elever 13-15 år					
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	898	890	902	923	
	- varav från andra kommuner	19	26	20	33	
	- varav integrerade särskoleelever	4	6	6	6	
	Köpta platser 7-9	171	176	180	168	
	- varav Ale-elever 7-9 i fristående verksamhet		149		146	
	-varav Ale-elever 7-9 i kommunal verksamhet i annan kommun		27		22	
	Summa Ale-elever 13-15 år	1 046	1 033	1 056	1 051	
	Summa Ale-elever totalt	3 592	3 628	3 636	3 705	
	Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 416	1 528	1 400	1 574
		- varav sålda platser	25	38	30	41
		Köpta platser	183	155	185	168
- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet			150		162	

Verksamhet	Verksamhetsmätt	Utfall 2014	Årsprognos 2015	Budget 2015	Budget 2016
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun		6		6
	Summa Alebarn	1 574	1 646	1 555	1 701
Särskola	Antal barn i kommunal särskola i Ale	37	38	37	43
	Köpta platser	1	1	2	1
	Summa Ale-elever i särskola inkl integrerade	38	39	39	44
Förberedelseklass och modersmål (inkluderad i ovanstående)	Antal elever i förberedelseklass	20	27		60
	Elever som har modersmålsundervisning	365	392		488
	Elever som har studiehandledning		78		140
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium IM	93	59	44	120
	-varav elever från andra kommuner	21	4		10
	Köpta platser	1 021	1 037	1 049	1 059
	- varav Ale-elever i fristående gymnasieskolor		449	444	487
	- varav Ale-elever i kommunala gymnasieskolor		588	605	572
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 093	1 092	1 080	1 159
Gymnasiesär	Ale-elever i gymnasiesär (köpta platser)		20		22
Komvux	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)	282,6	247		
	Antal elever på SFI	225	280		

7.2 Beskrivning av basverksamhet

7.2.1 Förskola (ålder 0-6 år)

Ale kommun har 23 enheter med förskola och pedagogisk omsorg bestående av 16 dagbarnvårdare. Från januari 2014 finns en Familjecentral med Öppen förskola. Förskola erbjuds inom fyra månader till alla som har rätt till och söker plats. Alla kommunens enheter har öppet 06.00-18.00 men pedagogisk omsorg kan, om kommunens kriterier är uppfyllda, erbjudas på lämplig enhet även utanför dessa tider måndag till torsdag. Förskolan i Ale har sedan nya skollagen 2010 fokuserat på att utmana barns lärande, pedagogisk dokumentation och digitala läresurser.

Förskolan har uppdraget att lägga grunden för det livslånga lärandet. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Leken är viktig för varje barns utveckling och lärande och ska därför medvetet användas för att lustfyllt stimulera fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Verksamheten ska utgå från barnens erfarenheter, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskap och de ska därför vara delaktiga och ha inflytande över miljöns utformning och planeringen av verksamheten.

7.2.2 Grundskola (ålder 6-16 år)

Den obligatoriska verksamheten inom nämndens ansvar består av grundskola, grundsärskola. Ale kommun har 12 grundskolor och en grundsärskola. Dessutom har nämnden inom detta verksamhetsområde ansvar för förskoleklass och skolbarnsomsorg.

Det finns ett antal huvudsyften med utbildningen i grundskolan:

- Barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
- Utbildningen ska främja alla elevers lust att lära.
- Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar.
- Utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov, där de ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.
- Utbildningen syftar till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer.

Förskoleklassens utbildning utgår ifrån en helhetssyn på eleverna och förbereda dem för grundskolan.

Grundskolan syftar dessutom särskilt till att förbereda eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

7.2.2.1 Förberedelsegrupp

Placering i förberedelsegrupp erbjuds för nyanlända elever som behöver lära sig svenska för att kunna förstå och ta till sig undervisningen i den svenska skolan. Dessa grupper finns tillsammans med skolenheterna i Nödinge, där eleven samtidigt har en placering i en ordinarie klass.

Förberedelsegruppens mål är att hjälpa varje elev att uppnå en sådan kunskapsnivå i svenska språket att han/hon kan tillgodogöra sig undervisning i svensk klass med hjälp av lärare, kamrater, lexikon och eventuellt studiehandledning.

7.2.2.2 Skolbarnsomsorg

Fritidshemmet kompletterar sedan utbildningen i förskoleklassen och grundskolan genom att arbeta mot samma mål i läroplanen samt syfta till att ge eleverna en meningsfull fritid och rekreation.

7.2.3 Elevhälsa och särskild undervisning

7.2.3.1 Elevhälsa

På varje skola finns skolsköterska, skolkurator/socialpedagog och skolpsykolog. De tre professionerna ingår, tillsammans med lokal specialpedagog, i skolans elevhälsoteam som leds av rektor. Skolläkare är också knuten till den centrala elevhälsan. Elevhälsans uppdrag är att främst vara förebyggande och hälsofrämjande, de ska stödja elevers utveckling mot läroplanernas mål.

7.2.3.2 Särskola

Grundsärskola bedrivs på två enheter i kommunen, en för de yngre eleverna och en för de äldre där även träningsskolan är belägen. Elever går även grupp- och individintegrerade på olika enheter i grundskolan.

Elever som läser i gymnasiesärskolan har sin undervisning i grannkommuner då Ale kommun inte bedriver egen gymnasiesärskola.

7.2.3.3 Gymnasium

Verksamheten för åldersgruppen 16-20 år består av gymnasieskola, gymnasiesärskola och det kommunala aktivitetsansvaret. Ale gymnasium finns i nya lokaler i Älvängen. Skolan erbjuder introduktionsprogrammen individuellt alternativ och språkinträdning. Kommunen har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och som inte fyllt 20 år. Aktivitetsansvaret innebär till skillnad från tidigare informationsansvar att kommunen också har ett motivationsskapande uppdrag.

7.2.3.4 Modersmål och studiehandledning

För elever i grundskolan som har ett annat modersmål än svenska organiseras och genomförs undervisning i modersmål.

Studiehandledning på modersmålet finns för de elever som har behov av stöd på sitt modersmål för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolans olika ämnen.

7.2.4 Utveckling

Utvecklingsenheten består av centralt placerade specialpedagoger med olika spetskompetens, IKT-utvecklare, naturvetenskap- och teknikutvecklare samt VFU-samordnare. Enheten arbetar utifrån skolors och förskolors behov med stödjande och utvecklande insatser samt kompetensutveckling både på organisations-, grupp- och individnivå.

7.2.5 Vuxenutbildning och SFI

Den kommunala vuxenutbildningen är en viktig funktion i arbetet med måluppfyllelse kopplat till målen "Tillväxt" och "Sysstättning för alla". Ansvaret består idag av den kommunala vuxenutbildningen med uppdrags- och påbyggnadsutbildningar, utbildning i svenska för invandrare (SFI) och särskild utbildning för vuxna (särsvux).

Inom ramen för detta ansvar är det också viktigt att peka på samverkansbehovet med sektor ATO.

8 Ekonomisk sammanfattning

8.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden Belopp i tkr	2015		2016		
	Prognos	Budget	Budget kostnader	Budget intäkter	Total budget
Utvecklingsreserv	7 300	7 300			0
Ledning och nämnd	-400	23 848			21 635
Utvecklingsenheten	0	5 789			5 746
Särskola, elevhälsa och modersmål	-700	43 481			46 534
Förskola	-9 000	174 714			187 507
Grundskola	1 300	354 923			364 916
Gymnasieskola	500	113 511			117 871
Komvux	0	11 356			11 217
Internfinansierad vht	1 000	0			0
Totalt	0	734 922			755 426
Summa	0	734 922			755 426

Indelningen i verksamhet har ändrats jämfört med tidigare år. Utvecklingsenheten ligger på en egen rad och grundskolan inkluderar även förberedelsegrupp. (Båda dessa har i tidigare handlingar summerats ihop med särskola, elevhälsa och modersmål.)

Ale kommun expanderar och antalet invånare ökar. En stor utmaning är att bedöma utvecklingen av antalet barn och elever som tillkommer inom kommunens verksamheter.

Under 2015 ökade efterfrågan på förskoleplatser mer än vad som beräknades i budget 2015. Anpassningar för att möta den ökade efterfrågan har gjorts där det varit möjligt och sex nya förskoleavdelningar har startats under året. Volymökningen kvarstår under 2016 vilket medför behov av en utökad budgetram för förskolan. Kostnaderna för de nya förskolorna Green Village och Kronan rymms inte i nuvarande budgetram 2016.

Den utökning som gjordes i grundskolan under höstterminen 2015 medför helårseffekter för 2016 som kräver en viss anpassning av verksamheten för att rymmas inom tilldelad budgetram.

Språkin introduktion och sfi (svenska för invandrare) kommer att öka i omfattning till följd av ökat antal nyanlända. Sektorn analyserar möjligheterna till effektivisering inom de olika verksamheterna. Vidare kraftsamlar sektorn för att säkerställa statliga bidrag för att få täckning för uppkomna kostnader till följd av många nyanlända.

Ambitionen inom komvux verksamhet kvarstår i avvaktan på tydligare regelverk för statsbidrag. I den tilldelade budgetramen finns inget utrymme för utökning av komvux budgetram.

8.2 Investeringar

Investeringar belopp i tkr	Prognos 2015	Budget 2015	Budget 2016
Reinvestering skolor/förskolor	6 000	5 000	5 000
Inventarier skola/fskl ny/till/ombygg	4 792	7 792	20 000
Ny ombyggnad skolor/förskolor	193 000	200 300	155 000
Totalt	203 792	213 092	180 000

9 Personal

9.1 Antal årsarbetare

Årsarbetare	Bokslut/Prognos 2015	Budget 2015	Budget 2016
Månadsavlönade	907	970	993
Timavlönade	78		
Totalt	985	970	993